

**Speech Marco van der Vegte (voorzitter NBA) Nieuwjaarsreceptie 2019,
Scheepvaartmuseum, Amsterdam**

Dank u wel professor Camfferman, voor uw boeiende en inspirerende betoog. Ik aarzel niet om het boeiend en ook vooral inspirerend te noemen: u gaf zelf immers al aan dat wie zijn toekomst wil begrijpen zijn verleden moet kennen. En juist met die toekomst zijn wij als accountants druk bezig... Uw reflectie op ons verleden kan dus zeker geen kwaad!

Als ik het heb over “wij, als accountants,” dan bedoel ik inderdaad álle accountants. Te makkelijk praten we alleen over de controlerend accountant. Alle accountants, dan praat je over óók de MKB-accountant die adviseert, samenstelt en wellicht wat vrijwillige of wettelijke controles uitvoert, maar ook de accountant werkzaam bij de overheid, een IAD of in business. Er zijn grote kantoren, kleine kantoren en één-pitters. Hun praktijk mag er dan heel anders uitzien: wij worden wel allemaal gebonden door één feit: wij zijn accountants en dienen te handelen in het publiek belang. Wij hebben allemaal de eed afgelegd die ons verplicht om de beroepseer hoog te houden met integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid, zorgvuldigheid en vertrouwelijkheid.

Ik ben mij er van bewust dat die beroepseer de afgelopen tijd wel wat onder druk is komen staan. Dat heeft niet alleen te maken met incidenten die er geweest zijn en waarover de media breed uitgemeten hebben. Ik onderstreep hier nog maar eens wat ik eerder al gezegd heb: er ís een prestatiekloof.

Het niveau en de diepgang moeten omhoog. Onlangs maakten wij bekend dat de niet-OOB kantoren die onvoldoende meedoen aan de invoering van de verbetermaatregelen – een pakket van 53 verbeteringen – steviger aangepakt zullen worden. Via een monitor zijn alle kantoren in beeld, en diegenen die onvoldoende verbeteren zullen worden bezocht en waar nodig gecoacht. Want achterblijven is geen optie meer.

Maar het heeft in mijn ogen ook te maken met een andere kloof, de verwachtingskloof. Accountants worden vanuit toezichhoudend oogpunt beoordeeld op de mate waarin zij de regels naleven, zeg maar de compliance. De maatschappij vraagt daar veel minder om, die verwacht van ons dat wij een poortwachtersrol spelen in het economische verkeer.

Dat kan ertoe leiden dat we ons werk overeenkomstig de regels hebben uitgevoerd, terwijl het publieke oordeel negatief uitpakt. Of andersom, dat de compliance wellicht niet 100% op orde is maar onze samenleving tevreden kan constateren dat wij onze poortwachtersrol goed hebben vervuld, correcties hebben laten doorvoeren in de jaarrekening, onze rug recht gehouden in moeilijke situaties en bijvoorbeeld een fraude hebben ontdekt.

Helaas merkt het grote publiek daar echter te weinig van. Je kan ons als sector verwijten dat we het onvoldoende zichtbaar maken. Ons imago is daardoor slecht. Accountants worden neergezet als onbetrouwbaar met onvermogen om te veranderen. Dat doet ons allemaal en mij veel pijn. We zullen dus twee dingen moeten doen: verder met verbeteren, en lef hebben.

Veranderen vergt een mindset waarin we samenwerken en verantwoordelijkheid nemen. Deze mindset verwacht ik van het bestuur en alle commissies, het bureau maar ook van alle leden. En we gaan stappen... nee zelfs sprongen vooruit maken. Wij zullen zelf, en daarmee loop ik vooruit op de rest van dit jaar, heel duidelijk het debat aan moeten gaan over wat je van een accountant mag verwachten. De onmisbare rol van de accountant in het maatschappelijk en economisch proces. Onze poortwachtersrol, die ons in staat stelt ongewenst economisch verkeer – fraude, witwassen –

te signaleren en te rapporteren. De waarborg, die de accountant met zijn betrokkenheid afgeeft. Allemaal zaken die je van een accountant mag... nee móet... verwachten en die we dus beter voor het voetlicht zullen moeten gaan brengen.

En laat me meteen maar boter bij de vis leveren. Wat mag je nog meer van een accountant verwachten?

Je mag van een accountant verwachten dat hij zich niet alleen aan alle regels houdt, maar dat hij zich ook een kritisch oordeel vormt. Kijk bijvoorbeeld naar fraude: vóór opdrachtacceptatie brengt de accountant alle risico's in beeld. Hij rapporteert alle signalen van fraude die hij ziet. Hij eist van zijn cliënt een herstelplan en ziet toe op de uitvoering daarvan. Hij meldt alle ongebruikelijke transacties bij de toezichthouder. Alleen zo wordt de accountant een onmisbaar onderdeel van de vuist die de maatschappij tegen fraude maakt.

Fraude en Continuïteit zijn twee onderwerpen waarop wij als accountants worden aangesproken, en waar we onszelf de komende tijd zullen moeten laten zien. Kwaliteit en stelling nemen hoort ook in dat rijtje. Van de sector mag immers verwacht worden dat we kleur bekennen. Positie innemen op thema's die er leven. Niet onszelf verschuilen achter een berg protocollen, maar onszelf uitspreken. Dat zit misschien niet zo heel erg in ons DNA, maar wordt wel van ons verwacht en van de NBA mag verwacht worden dat zij daarin een voortrekkersrol speelt.

En nog iets daarover. Om je maatschappelijke rol goed te kunnen spelen, moet je zelf ook midden in de maatschappij staan. Je ogen sluiten voor wat er "buiten" gebeurt is hetzelfde als je kop in het zand steken. De som van alle kennis en deskundigheid van al onze leden moet worden ingezet. Denk bijvoorbeeld eens aan alle Accountants in Business, die exact weten wat er in al hun verschillende sectoren speelt en dus een goed beeld hebben van hoe wij als accountants onze maatschappelijke rol het best kunnen invullen.

Wij zijn ondertussen druk bezig met veranderingen die de NBA slagvaardiger en meer toekomstbestendig zullen maken. Daarbij staat de ontwikkeling van het beroep centraal. Uitgangspunt van het denken is daarbij dat wij niet langer georganiseerd willen zijn langs de lijn "wat voor accountant ben je" maar juist langs de lijn "wat voor werk doe je".

Die eerste lijn ging vooral over segmentatie – of zo u wil: hokjes. Onze nieuwe lijn gaat vooral over verbinding, samenwerking, ontwikkeling. Dat vraagt om een andere aanpak van ons als NBA, maar het vraagt ook om een andere houding bij onze leden. En u weet allemaal wel hoe het zit met een cultuuromslag: die gaat langzaam en kost veel energie.

De minister van financiën heeft onlangs een commissie ingesteld – de CTA – die zich gaat buigen over de wijze waarop de kwaliteit van wettelijke controles duurzaam kan worden verbeterd. Die commissie zal naar verwachting een heel jaar bezig zijn. In dat jaar gaan wij beslist niet stilzitten om lijdzaam af te wachten wat ons gaat overkomen. Wij gaan volle kracht – en zoals gezegd: met ál onze energie – door met onze Vernieuwingsagenda. Dat vereist leiderschap, daadkracht en vernieuwingsbereidheid, van de hele sector, en eerlijk gezegd hebben we op die punten in het verleden wel eens steken laten vallen.

We zullen verder gaan met het doorvoeren van de verbeteringen waarvan wij weten dat ze hard nodig zijn. Daarop voeren wij, sámen met onze 21.000 leden, zélf de regie. Net zoals we dat gedaan hebben bij de verbeterlagen en aantoonbare verandering die er de afgelopen jaren al gerealiseerd zijn.

En die vorderingen die we dus al bereikt hebben, en de gezamenlijke prestaties van de sector, worden bijgehouden in een dashboard, dat binnenkort te zien zal zijn op onze website. We gaan dat dashboard de komende maanden nog flink uitbreiden, zodat wij inzichtelijk maken hoe de sector zijn maatschappelijke rol oppakt. Dat hoort immers bij óók wat u van de accountant mag verwachten: transparantie. Evenals het leiderschap, de daadkracht en het vernieuwingspotentieel waarover onze Vernieuwingsagenda spreekt.

Ik hoop dat iedereen nog steeds een glas in zijn hand heeft en met mij een toast wil uitbrengen op het nieuwe jaar. Moge dit een jaar worden dat over een poosje een plek zal krijgen in de canon van professor Camfferman omdat in 2019 de accountants het heft in eigen handen nemen om te komen tot wezenlijke en verdere verbeteringen in onze sector. **Dames en heren, laten we klinken op 2019!**